

kulteta Univerziteta u Beogradu, pokrenula projekat u okviru programa za podsticanje, promociju i popularizaciju nauke. Projekat je finansiran od strane Ministarstva za nauku, uz podršku Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu i Biblioteke grada Beograda.

Osnovna koncepcija projekta je bila predstavljanje antropologije kao nauke široj publici tokom 2007/8. godine. U okviru njega realizovane su različite aktivnosti. Treći broj studentskog časopisa *The Post* prvenstveno je namenjen studentima različitih disciplina. Takođe, postavljena je i Internet prezentacija koja sadrži arhivu prethodnih brojeva kao i upoznavanje s ranijim aktivnostima KSEA-e. Seminar "Antropologija?" i publikacija *Antropologija za početnike* namenjeni su učenicima srednjih škola koji bi bili zainteresovani za studiranje na odeljenju, a nemaju drugi način da se upoznaju sa antropološkim načinom razmišljanja o kulturi i društvu. Glavni značaj promocija knjiga se ogleda u predstavljanju tema kojima se etnolozi i antropolozi bave danas u Srbiji.

Ciklus "Antropologija danas" je realizovan u saradnji s Bibliotekom grada Beograda budući da Biblioteka ima tradiciju održavanja promocija, tribina i predavanja, što nam je omogućilo da dobijemo pristup i publici koja nije profesionalno antropološki usmerena. Do sada su održane tri promocije antropoloških knjiga objavljenih u Srbiji tokom 2007. godine.

Na prvoj promociji, održanoj 22. februara, predstavljena je knjiga dr Vladimira Ribića *Primenjena antropologija*. Knjiga je izdata od strane Srpskog genealoškog centra i Odeljenja za etnologiju i antropologiju. U razgovoru su učestvovali dr Bojan Žikić, dr Miloš Milenković i autor knjige.

Druga promocija je održana 13. marta. Na njoj je predstavljena knjiga dr Senke Kovač *Marsel Griol i naučna preispitivanja*

nja na kraju XX veka u izdanju Muzeja afričke umetnosti. Učesnici su bili akademik dr Petar Vlahović, dr Miloš Milenković, Narcisa Knežević-Šijan, Nataša Njegovanović-Ristić i autorka knjige.

Na trećoj se razgovaralo o knjigama dr Dragane Antonijević *Karadorđe i Miloš – Između istorije i predanja* i *Karadorđe i Miloš – Mit i politika*. Izdavač je Srpski genealoški centar i Odeljenje za etnologiju i antropologiju. Publici su knjige predstavili mr Slobodan Naumović, dr Ivan Kovačević i autorka. Promocija je održana 10. aprila.

Članovi KSEA-e koji su učestvovali u organizaciji promocija su izuzetno zadovoljni odzivom i reakcijama posetilaca i nadaju se daljoj uspešnoj saradnji s Bibliotekom grada Beograda.

*Nataša Bošković i
Miroslava Rajić*

Ideološko-politički koncepti institucije imovine u Istočnoj Evropi tokom XX veka – izveštaj s konferencije *Property in Eastern Europe*

Internacionalna konferencija "Property in Eastern Europe: The Notion, Institutions and Practices of Property To Land In The 20TH Century" održana je u Lajpcigu od 30. novembra do 1. decembra 2007. godine, u organizaciji Instituta za kulturne studije Univerziteta u Lajpcigu. Ovaj naučni skup bio je deo velikog projekta "Land Low, Cadastre and Land Registers in Eastern Europe 1918-1945-1989. Poland, Romania and Yugoslavia in Comparison" i predstavljao je središnju fazu ovog istraživačkog procesa.

Osnovna teza projekta je shvatanje institucija imovinskih prava i prava nad zemljom kao ključnih oblasti za razumevanje ideološke motivacije socijalnih i poli-

tičkih programa dvadesetog veka. Imovinska i vlasnička prava u komunizmu nisu postojala ili su u velikoj meri zanemarivana. Usled nekadašnje agrarne politike zemljišnog maksimuma i aproprijacije nepokretne imovine od strane države (1918-1989) ostalo je tegobno nasleđe u nekadašnjim zemljama "istočnog bloka", a koje se danas kreću ka slobodnoj ekonomiji čiju osnovu predstavlja institucija privatnog vlasništva. Shodno tome, cilj projekta je da ustanovi i istraži forme i funkcije državnih institucija, nadležnih u poslovima pravnog uređenja poseda i vlasništva nad zemljom, u državama centralnoistočne i jugoistočne Evrope tokom dvadesetog veka.

Posed se, posebno u seoskim sredinama, tretira kao kompleks istorijsko-kulturnih, socijalnih i pravnih elemenata. Istraživanje značenja i funkcija poseda u određenom političkom poretku i kulturi takođe podrazumeva, nimalo nezanemarljive, lične i porodične dimenzije percepcije odnosa spram poseda. Dakle, ovaj istraživački projekat obuhvata najmanje tri metodološka i teorijska nivoa: *političko-istorijski, institucionalni i socijalni*. Pomoću političko-istorijske dimenzije objašnjavaju se uslovi pod kojima je ideološkom indoktrinacijom privatni posed bezmalo ukinut i pretvoren u javno, odnosno državno dobro, a nakon zakona o povraćaju imovine, postao jedan od glavnih preduslova liberalizacije tržišta. Rekonstrukcijom i analizom zemljišnih knjiga, katastarsa i agrarnih regulativa istražuje se institucionalna dimenzija određene agrarne politike u nekadašnjim komunističkim, a danas već postkomunističkim, društvima. Takođe, uvođenjem profesionalnih grupa (geodeta, agronoma, advokata, notara) u središte istraživanja prate se sprovođenje određene agrarne politike i socijalni efekti koji ona izaziva na interesne grupe (profesionalne zemljoradnike).

U pogledu teorijske i metodološke kontekstualizacije projekat je osmišljen kao interdisciplinarna studija istoričara, antropologa i pripadnika drugih profesija (advokata, pravnika, geodeta, ekonomista) koje se iz različitih aspekata bave pitanjem imovine i privatnog vlasništva. Stoga je pojam imovine analiziran kako iz perspektiva kulturne i socijalne istorije i antropologije tako i iz perspektiva profesionalnih studija.

Izlagani radovi na konferenciji uglavnom su predstavljali rezultat višemesečnog terenskog istraživanja sela u Rumuniji, Poljskoj i Srbiji i analize institucija koje su nadležne u poslovima pravnog uređenja poseda i imovine. U cilju obuhvatnijeg definisanja nekih od segmenata teme "Property in Eastern Europe: The Notion, Institutions and Practices of Property To Land In The 20TH Century" i uspostavljanja interdisciplinarnog komparativnog pristupa, konferencija je bila podeljena u nekoliko tematskih celina od kojih je svaka imala posebnog moderatora. Konferenciju je otvorio proslavljeni nemački istoričar Hans Zigris inspirativnim predavanjem o propertizaciji društva i kulture, naglašavajući da se ona pre svega odnosi na intelektualnu imovinu pojedinaca i kolektiva. Budući da imovina ne predstavlja samo apstraktnu već i političku, socijalnu i istorijsku kategoriju, kako smatra Zigris, pojam propertizacije ne treba isključivo svesti na nivo institucija koje regulišu međuljudske odnose. Shodno tome, propertizacija se može posmatrati i kao profesionalizacija na primeru znanja koje smo usvojili i mogućnosti njegove profesionalne upotrebe, jer, analogno tome, i znanje predstavlja imovinu.

Prvog dana konferencije izlagani su pretežno teorijski radovi iz ekonomske i političke istorije koji su se bavili pitanjima poput: vlasništva nad zemljom i modernizacijskih procesa u Jugoslaviji; po-

ljoprivrede i vlasništva nad zemljom u ekonomskoj istoriji XX veka Rumunije; prihoda i imovine; sprege između imovine i državljanstva; socijalističkog poimanja imovine i njegove primene u Jugoslaviji itd. Izlagači prvog dana konferencije bili su Herbert Kuper, Klaudia Kraft, Bogdan Murdesku, Jovica Luković, Ditmar Muler, Jacek Novak i ostali. Počasni gost prvog dana konferencije je bio antropolog Kris Han, profesor sa Max Plank Instituta za socijalnu antropologiju.

Drugi dan konferencije je bio posvećen predavljanju istraživačkih radova koji su imali karakter antropoloških opservacija, a bavili su se pitanjima poput: premeravanja, registrovanja i simbolizacije imovine; primene evropskog sistema zemljišnih knjiga i obezbeđivanja sigurnosti imovine; zemljišne prakse u Rumu-

niji, Poljskoj i Srbiji (na primeru Šumadije i Vojvodine) itd. U ovom delu, svoje radove su predstavljali istraživači na projektu, studenti postdiplomskih studija iz Rumunije, Poljske i Srbije.

Iako je konferencija trajala svega dva dana, s precizno isplaniranom i poštovanim dužinom prezentacija, učesnici su do kasnih večernjih sati nastavljali razmenu profesionalnog iskustva i stvaranje novih i potvrđivanje starih poznanstava. Ovaj skup, kako zbog organizacije i prisustva velikog broja relevantnih stručnjaka, tako i zbog kvaliteta održanih predavanja i diskusija, postignute srdačne i inspirativne atmosfere, zaslužuje sve pohvale.

Jovana Diković